

Знову і знову

1

Лі вже півроку не готувала, і останнім часом Ярик дедалі частіше міркував про те, що почувається у власній кухні не так, як раніше. Наче чужий. Він довго зважував, у чому річ, і зрештою вирішив, що проблема в запахах, яких не вистачає. Колись охайна білосніжна кухонька пахла спустошеністю. І сьогодні чомусь це відчуття було особливо сильним.

Ярик сів на табурет, уперся тім'ям у стіну й із-під напівопущених повік стежив за тріпотливим полум'ям над конфорками. За вікном вулиця вмивалася тихим дощем. Чоловік дивився, як мерехтливі смуги теплого повітря здіймаються над немитою плитою, і чекав, що закипить першим: молоко в емальованій каструльці чи вода в чайникові з чорним днищем і замацаною ручкою.

Лілія ще спала. Зазвичай дружина очунювала після денного сну невдовзі по четвертій, тож Ярик починав кип'ятити молоко за п'ять до четвертої, щоби до того, як Лі прокинеться, воно вже вистигло. Лілія обожнювала молоко з медом, але вже понад рік не могла пити гарячого.

Нагриваючись, металевий чайник спершу тихо потріскував, потім узявся невдоволено шипіти, і десь у проміжку між першим та другим з-за стіни долинув кволий голос:

— Ти повернувся?..

Ярик сіпнувся. Прокинулася. Скопив очі на годинник — хвилина до четвертої, Лі проспала менше як дві години. Щодня все менше й менше. Останніми ночами вона взагалі ниділа без сну, лише вдаючи, що дримає, аби не засмучувати його.

Чоловік підвівся, вийшов із кухні, обережно прочинив двері та зазирнув до кімнати.

— Прокинулася?

— Так.

У ніздрі вдарив міцний застояний запах. «Провітрити б», — подумав Ярик, але Лі не дозволяла. Не через те, що боялася протягів, просто не хотіла. Чоловік раз чи двічі відчиняв квартиру, доки вона спала, проте після пробудження Лілія сердилася, наказувала зачинити, а під кінець узагалі заборонила наблизитися до вікна. Ярик не розумів, що після того, як його дружина ослабла так, що вже не могла виходити на вулицю, її дратував сам запах свіжого повітря.

— Розбудив? — Чоловік намагався всміхатися, проте кутики губ уперто з'їжджали донизу.

— Ні. Я не чула, як ти заходив.

— Добре. Я готую молоко.

— А чай собі?

— І собі чай. Як завжди.

— Добре.

Приглушене шипіння плавно змінилося свистом.

— Вода закипіла. — Ярик кивнув у бік кухні. — Я зараз.

Він заскочив до кухні, метнувся до плити, проте застиг за крок від неї, немовби наштовхнувшись на невидиму перешкоду. Чайник продовжував надриватися від свисту, проте Ярик дивився не на нього, а на каструлю з молоком, відчуючи, як на очах закипають сльози. Молоко зіслося — в облупленій каструльці шумно клекотіла брудно-біла грудкувата суміш.

— Сука... — крізь зуби процідив чоловік.

Він тричі перепитував, чи молоко сьогоднішнє. Наголошував, що купує для хворої дружини, вона не любить магазинного, і тому він згоден переплатити, аби молоко було свіжим. Продавчиня на ринку — охайна жіночка у простенькому пальті з, як йому тоді здалося, добрими очима — запевнила, що так, свіже, свіжішого просто бути не може, не вранішнє, а надоєне після обіду, вона шойно з потяга.

— Довбана сука. — Він прикусив губу, щоб не розкритися.

Із кімнати долинув голос Лілії: напевно, запитала, чи все гаразд, бо чайник усе ще заходився свистом, але Ярик нічого не чув. Тремтячими руками він узяв рушник, стягнув каструлю з плити й одним махом вилив молоко назад до літрової банки.

Тонке скло, сухо скрипнувши, тріснуло.

— Блядь!

Ярик аж зубами клацнув від злості, а потім застиг, чекаючи, що банка розколеться і грудкувата молочна каша розіллється стільницею, проте скло витримало. Не зводячи очей з тріщини, чоловік поспіхом дістав із шафи іншу банку, відкрутив гарячий кран, виждав, поки вода стече, і підставив банку під струмінь. Коли скло нагрілося, перелив до неї молоко, а тріснуту вкинув до смітника. І лише після того погасив вогонь під чайником.

— Що трапилося? — безперестану повторювала Лі. — Що трапилося?

Ярик почув шарудіння ковдри, яка сповзла на підлогу, і здогадався, що дружина намагається підвестися. Він удруге, цього разу до крові, прикусив губу. Погляд туманило слізьми. Чоловік потрусив головою, навпомацки відшукав пластикову кришку, наклав нею банку, безшумно вийшов до коридору, похапцем, наче злодій, надягнув куртку, взув кросівки і, притиснувши банку до грудей, вилетів із квартири.

2

Вологий асфальт понуро вилискував після дощу.

Ярик підтюпцем перетнув проспект і, тулячи банку до грудей, навпростець через калюжі заквапився до ринку. В голові немовби гуло тисячоградусне полум'я, тієї миті чоловік був ладен віддати півжиття, аби жінка була на місці. На перехресті Мазепи та Полуботка він повернув ліворуч і на ходу почав думати, що їй казатиме. Щось образливе. Огидне. Щось таке, щоби принизити, морально її розчавити.

Утім, що більше Ярик наближався до ринку, то дужче розпухала колюча грудка в горлі, і коли, проминувши пожежну станцію, він побачив жінку, яка впарила йому скисле молоко, горло сперло так, що чоловік ледве не задихнувся.

На перехресті Полуботка та Сагайдачного Ярик кілька секунд постояв, стискаючи й розтискаючи кулаки, потім перебіг дорогу та попрямував до неї. Тепер уже повільно, не поспішаючи, ніби звір, що підкрадається до жертви. Коли до торговки залишалося кроків двадцять, Ярик відтулив банку від грудей і поніс перед собою, обережно, ніби дивовижну магічну кулю чи, радше, ємність із нітрогліцирином, яка от-от вибухне. В середині хлюпала мутнувата рідина.

Саме тоді, коли він випростав руки, жінка його й помітила. Вона стояла під кривим жерстяним навісом, продукти на продаж — молоко у пластикових пляшках, сир та овочі — лежали на обтягнутій целофаном фанері біля її ніг. На вигляд — років п'ятдесят, точно не більше за п'ятдесят п'ять. Охайне сіре пальто, в'язана шапка. Обличчя порцелянкової ляльки. Якби не засмальцьована ганчір'яна сумка для грошей і рукавиці зі зрізаними пальцями, була б викапана вчителька молодших класів.

Ярик зупинився за крок від навісу. Хотів вишкіритися, та не наважився: повіки знову набрякли вологою, і він боявся, що найменший порух лицьових м'язів струсить слізки на щоки. Жінка мовчала. Сірі очі з-під коротких, неначе обпалених вій сторожко промацували Ярикове лице.

— Ти... — захрипів він, — ти...

Вона не опустила погляду.

— Я ж казав, це для дружини, я...

Після згадки про Лі його несподівано прорвало. Сльози просто ринули з очей, і за секунду чоловік мав такий вигляд, наче хтось плеснув йому в обличчя водою.

Жінка мовчки полізла до сумки по гроші, проте Ярик того не побачив. Він хотів присоромити її, а натомість розпустив нюні й тепер сам паленів од сорому. Він схлипнув, зіщулювався і вперся поглядом у банку. А потім хтось немовби вгатив йому кулаком у груди: чоловік голосно кавкнув, підніс банку над головою та щосили торохнув нею об асфальт.

Банка із дзенькотом розлетілася, уламки, шурхочучи, сипонули навсібіч. Під ногами у Ярика розпливлася біла кашиця, схожа на ляпку чийогось блювотиння. Наступної миті його обліпили недобрі нашорошені погляди. Дівчина, що проходила неподалік, сахнулася, наче від прокаженого. Невисока, зовсім літня продавчиня, що займала місце далі під навісом, завбачливо відступила на тротуар, тицьнула в нього пальцем і смачно вилаялася.

І тільки жінка, що продала скисле молоко, нічого не сказала. Стояла й не рухалася, начеб із воску відлита, не наважуючись витягти руку з сумки із грошима.

Задихаючись від люті й огиди до самого себе, Ярик розвернувся й побіг геть.

3

Лі, склавши руки, сиділа на дивані. Чекала на нього.

Ярик шумно ввалився до квартири, роззувся, кинув куртку на підлогу, пройшов до кімнати, сів на ліжко поруч із дружиною. Лілія піднесла худющу руку, геть як воронячу лапу, та провела пальцями по його волоссю над скронями.

— Пробач, — хрипнув він.

— Ну чого ти? — Лі кволо всміхнулася. — Всяке буває. — Вона розуміла все без слів.

— Хотів, щоби було свіже. Тричі перепитував...

— Ш-ш-ш... — на ще одну усмішку сил не вистачило, тож вона просто дивилася на нього тихими беззахисними очима. — Купи магазинного.

— Добре. Так. Так і зроблю. Просто віддыхаюся.

— Дрібниці.

— Знаю. Куплю магазинного. Зараз збігаю.

Він підвівся, проте зам'явся, згадавши, що не забрав у торговки гроші. А мав би.

Гроші в нього вже майже скінчилися.

Лі немовби прочитала чоловікові думки.

— Більше немає грошей, так?

Удруге за тиждень Ярик помітив, що дружина ховається від світла в його тіні, нібито боїться, що воно її обпече. Чи забруднить.

— Ні. Гроші є.

Він усміхнувся, проте ввести дружину в оману не вдалося. Лі завжди відрізняла його звичайну усмішку від тієї, коли всміхався лише рот, а очі залишалися сумними.

Жінка опустила голову.

— Я надто довго прожила, так?

Ярик здригнувся, ніби від ляпасу. До горла підкотила нудота.

— Господи, Лі! Не кажи такого! — Він став на коліно, взяв її за руки; шкіра на долонях вже не здавалася, а справді була прозорою. — У нас є гроші. Не переймайся, я... — Ярик замовк. Лі однаково знала, що чоловік уже понад рік не брався за камеру. — Піду до супермаркету, куплю молока. І щось на вечерю. Добре?

Жінка кивнула.

Ярик вийшов з під'їзду й повільно поплівся до «ЕКО-маркету». Над головою перехрещувалися дроти із немовби нанизаними на них птахами. У калюжах відбивалося похмуре небо. Було холодно. Похнюпившись, він зупинився над однією з калюж. Звідти, неначе з каламутного дзеркала, у нього тупилося власне відображення, оточене німбом із сіро-чорних хмар. І тоді Ярик подумав, що Лі, хай як це жорстоко прозвучить, насправді мала рацію: вона прожила набагато довше, ніж він розраховував.

Пухлину виявили три роки тому. Гліобластома. Найбільш агресивна пухлина мозку. Почалося з того, що Лі не могла звестися на ноги впродовж перших хвилин після пробудження. Прокидалася, підхоплювалася з ліжка і тут-таки, наче підкошена, падала на підлогу. Не щодня, але щоразу на лівий бік. За хвилину-дві розходжувалася, і далі впродовж дня почувалася цілком нормально. Спершу це було трохи смішно, проте за місяць ранкові падіння почастішали, і Лі звернулася до лікаря. На першій же томографії побачили величезну, завбільшки з кулак, пухлину в правій півкулі її мозку.

Прогноз був невтішним. Пухлина виявилася неоперабельною, онколог сказала, що навіть за умови агресивного лікування Лі протягне не більше ніж п'ятнадцять місяців, та оскільки без лікування їй не давали навіть трьох, Ярик переконав дружину боротися. І не дарма. Організм Лі добре зреагував на темозоломід¹, і за півроку виснажлива радіотерапія та постійне вливання в кров убивчого коктейлю з темозоломиду, цисплатину й доксорубіцину повністю знищили пухлину.

Ніхто, звісно, не тішив себе ілюзіями — хіміотерапія прибрала пухлину, але не ракові клітини. Ще перед початком терапії лікарка попередила і Ярика, і Лілію, що лікування є паліативним, сучасна медицина не знає, як позбутися гліобластоми, й пухлина так чи так повернеться. Ярикові було начхати, він заліз у борги, та найважливіше — вони відвоювали у смерті майже рік.

Пухлина повернулася через півтора роки. Насправді головний біль і смертельна втома з'явилися раніше, просто Лі як могла довго не говорила про них чоловікові.

Після обстеження, що виявило рецидив, Ярик змусив дружину погодитися на новий курс терапії. Він до останнього сподівався, що вдасться обдурити смерть удруге, проте цього разу чутливість ракових клітин до темозоломиду й інших протипухлинних препаратів знизилася, пухлина продовжувала рости, і півроку тому лікування припинили.

Насправді Ярикове життя почало розвалюватися задовго до рецидиву, просто розвалювалося воно так повільно, що він іще майже рік цього не помічав.

Ярик працював весільним фотографом, і коли Лі захворіла, вирішив не відмовлятися від замовлень — для лікування були потрібні гроші, але проблема полягала в тому, що успішність весільного фотографа значною мірою залежить від його вміння порозумітися з людьми, яких фотографує, а Ярик, бачачи, як на очах марніє його дружина, безповоротно втратив здатність лестити та загравати. Він злився на людей. Не міг дивитися, як хтось радіє й розважається тоді, коли його дружина лежить під крапельницею, що крапля за краплею вливає в її тіло смертельну отруту, добре розуміючи, що ця отрута не допомагає, а лише відтягує неминуче. За півтора роки замовники відпали самі по собі. Коли в Лі стався рецидив, Ярик уже місяць не мав роботи. Ніякої роботи взагалі.

Потім, після припинення лікування, лікарка дала Лі щонайбільше три місяці. Втім, вони минули, за ними минули ще три, Лі перестала їсти тверду їжу, майже не спала вночі, пила щодень більше знеболювальних, але не помирала.

У Ярика тим часом закінчилися гроші. Друзі більше не відповідали на його дзвінки, жоден із банків не погоджувався надати йому кошти в кредит, однак чоловік не панікував і не ремствував. Він видер дружину з лап смерті на довгі три роки, а отже, воно було того варте. Дорогою із супермаркету він лише зважував, що першим продати, і зрештою зупинився на одній зі своїх найстаріших фотокамер — «Canon 700d» з кітовим об'єктивом².

4

Борха чекав її на вході до парку Педральбес. Злата побачила хлопця, щойно завернула на проспект Діагональ. Він стискав під пахвою продовгуватий паперовий пакет коричневого кольору, а вільною рукою махав їй. Злата підійшла, вони обійнялися.

— Маєш чудовий вигляд, — сяйнув білосніжними зубами іспанець.

— Ти також! — стримано всміхнулася у відповідь дівчина. — Вибач, що потурбувала.

— Усе гаразд.

— Якби знала, що до вільоту буде чотири години, купила б сама.

— Кажу ж, мені неважко. — Борха відгорнув верхню частину пакета, показавши темне горлечко винної пляшки. — Вона?

— Вона!

¹ Темозоломід — синтетичний протипухлинний лікарський препарат для лікування злоякісних пухлин головного мозку.

² Кітова оптика, або кітовий об'єктив (від англ. *kit* — комплект) — сленгове слово, що позначає річ, уведену до стандартного комплекту.

— Тримай, — передав пакунок Златі.

— Двадцять євро, так?

— Ага.

Злата взяла пляшку та простягнула хлопцеві блакитну двадцятиєврову банкноту. Борха, зіжмакавши, сховав купюру до кишені, а тоді кивнув на припаркований неподалік мопед.

— Я не поспішаю, якщо хочеш, можу підкинути до аеропорту.

— Дякую, але мушу спершу зібратися, забрати речі з готелю.

Вони попрощалися, і Борха, з третьої спроби завівши дирчик, поїхав. Злата поклала пляшку до сумки (горлечко по-зрадницьки вистромлювалося назовні), розвернулася і закрокувала до готелю. Пляшку вона купувала для батька, тож, завернувши на вулицю Джона Мейнарда Кейнса, несподівано захотіла йому зателефонувати. Дівчина дістала телефон, набрала номер.

— Тату, привіт!

Із динаміка спершу долинуло скрипуче покашлювання, ніби хтось грався іржавою завісою, а потім почулася сипла відповідь:

— Привіт.

Злата була пізньою дитиною. Дуже пізньою. Її матері було сорок п'ять, а батькові щойно виповнилося п'ятдесят сім, коли вона народилася.

— Як ти? — запитала дівчина.

— Мені вісімдесят три, все хріново, я скоро помру.

Попри те що батько їй не бачив, Злата закотила очі. Так, йому справді вісімдесят три, а вона досі не звикла до його жовчної іронії та по-юнацьки пласких жартів.

— Жартую, звісно, — бадьористо кречкував він. — Усе добре. Поїв, посрав, захотів покурити, півгодини шукав, куди поклав цигарки, але зрештою згадав, що років двадцять тому кинув. Як завжди, коротше. Що в тебе?

— Я вже звільнилася.

У Барселоні Злата брала участь у конференції з проблем стійкого розвитку, що проходила на базі UPC, Каталонського політехнічного університету.

— І як пройшло?

— Гарно.

— Барселоною гуляла?

— Ні, па. Багато роботи було.

— О, тебе що, на цепу тримали?

— Ні, але я не могла піти. Було дуже цікаво. Ми говорити про те, як зменшити вміст токсичних відходів у зливних водах великих міст, ну і як узагалі побудувати систему водопостачання сучасного міста, щоби вона якнайменше шкодила екосистемі.

— Начхати на твої екосистеми, — пробурчав старий, — я однаково незабаром відкинуся.

— Тату!

— Ну а що, ні? Скільки мені ще цю волину тягнути? До сотні? Боже збав! — Він удавано сердито гмикнув, а тоді, старанно імітуючи улесливість, мовив: — Розкажи краще, що привезеш мені з Іспанії.

Злата заусміхалася.

— Я дещо купила.

— Казала ж, ніби тебе нікуди не випускали, — голос став скрадливо-зацікавленим.

Дівчина задерла підборіддя і примружилася, підставляючи обличчя сонцю. Батьків баритон уже давно не лився й не жебонів, як раніше, утім він не втратив уміння обгортати її словами, невідь-яким чином підживлюючи й оновлюючи. Незмінно насмішкуватий, хрипкий голос немовби накладав невидимі шви на найдрібніші подряпини, що залишало по собі життя.

— Попросила знайомого іспанця купити.

— І що? Він купив?

— Купив.

— Глушман чортів! — прогорлав батько в трубку. — Я питаю, *що* він купив? Злата розсміялася.

— Не скажу.

— Я можу здохнути, поки ти повернешся. Це ж, бляха, чотири години летіти!

— Тату...

— І потім ти до кінця своїх днів мучитимешся через те, що я врізав дуба, так і не дізнавшись, що ти мені привезла.

— Господи, тату! Добре! Добре, я розповім, тільки припини ці розмови про смерть!

— Ну то що це?

— Пляшка «Сарто Аггіба».

— О-о-о... — Схоже, їй вдалося його здивувати. — Ти пам'ятаєш?.. — пробурмотів він.

— Звісно.

Старий зашморгав.

— Ти що, плачеш? — вражено запитала Злата.

— Та ну! Якась херня до носа влізла! — Утім, вона знала, що це не так. Іще раз шморгнувши, батько замріяно мовив: — Ми з твоєю мамкою колись розпивали її на пляжі... на цьому... як його?.. От бісова старість! Я бачу той клятий пляж перед очима, наче зараз на ньому стою, але не можу пригадати назву!

— Нова Ікарія, — підказала Злата.

— Та-а-ак, точно... — задоволено прогудів він. — Нова Ікарія. В саму лише назву закохався. І там ще пісок такий, дрібний-дрібний... І чистий.

Кілька секунд обоє мовчали. Потім батько діловито поцікавився:

— Коли летиш?

— Виліт за п'ять до сьомої.

— Набереш, як сядете в Борисполі.

— Ти вже, мабуть, спатимеш.

— Яке спатиму? Ти новини дивишся? Я останній раз нормально спав іще за Ющенко.

Набереш, коротше. Я чекатиму.

— Добре.

Злата дійшла до готелю. Речей багато не мала, тому спакувалася швидко, спустилася на рецепцію і попросила викликати таксі до аеропорту Ель-Прат.

Машина з'явилася за три хвилини. Таксист допоміг завантажити сумку в багажник, заповідливо відчинив дверцята, та перед тим, як сісти, Злата затрималася та кілька секунд — щось зважувала. Зрештою звела погляд на водія.

— Ми можемо перед аеропортом заскочити на Нову Ікарію? Я знаю, це гак, але якщо вам не важко...

— Platja de la Nova Ic\$\$aria? — уточнив таксист.

— Так, будь ласка.

Водій ледь помітно кивнув:

— Як скажете.

І вони поїхали.

На пляжі — порожньому за такої погоди — Злата вилила воду з пластикової пляшки, яку захопила з номера, відійшла подалі від брукованої доріжки, туди, де вже майже не виднілося слідів, і, присівши, набрала у пляшку піску. Таксист, звисивши руку з вікна, мовчки спостерігав за нею.

5

Рейс 3068 авіакомпанії «Ryanair» приземлився в Борисполі за двадцять до півночі. Злата, ще навіть не вийшовши з літака, зателефонувала батькові, проте він не відповідав. Подумки дорахувавши до десяти, вона скинула виклик. Вирішила, що тато, мабуть, таки заснув.

Дівчина швидко проминула паспортний контроль, забрала сумку з багажного конвеєра, взяла таксі й о пів на першу вже була вдома.

Значно пізніше вона згадуватиме, що сумка на коліщатках, з якою літала до Європи впродовж останніх років, іще в митній зоні Борисполя видалася легшою, ніж на реєстрації в Барселоні, проте хвилюватися Злата почала, лише переступивши поріг квартири. Знімаючи взуття, вона несподівано помітила, що на одному з бігунків застібки-блискавки не вистачає язичка. Не роздягаючись, дівчина затягла сумку до спальні, відкрила її й застигла. У сумці хтось рився. Одяг і папери, які вона так старанно поскладала в барселонському готелі, було хаотично перемішано. Злата схилилася над сумкою, встромила досередини руку, проте відразу, наче обпечену, відсмикнула її.

— Зараза!

Весь одяг був у піску.

«Відкрилася кришечка», — перше, що проскочило в голові. Злата подумки вилаяла себе, хоча тут-таки пригадала, як ретельно закручувала пляшку з піском, сідаючи в таксі. Хай як метеляло сумкою в польоті чи на багажному конвеєрі, кришка не могла сама по собі відкрутитися.

І тут до неї дійшло. Спершу лише здогадка, що обдала нутроці холодом. Злата вдруге нахилилася, дістала із сумки кілька течок із паперами, здмухнула з них пісок, а тоді взялася гарячково промацувати одяг.

— Ні, — здогадка переросла у певність. — Бляха, ні!

Пляшки з вином не було. Дорог???а двадцятиєврова «Сарто Аггіба» зникла.

Злата відчула під одягом пластикову пляшку з піском. Витягла її. Пластмасова кришечка була на місці, міцно закручена, от тільки піску всередині виявилось вполовину менше, ніж до вильоту.

Пластмасова кришечка на місці.

Упродовж кількох секунд Злата тупо витріщалася на напівпорожню пляшку. Потім іще раз, хоча вже не так ретельно, промацала одяг. А тоді сіла й розплакалася.

Її мама померла у травні 2015-го, і за наступні три роки Злата неабияк зблизилася з батьком. Тобто вони й раніше були близькі, просто після материної смерті дівчина напрочуд чітко усвідомила, що й батькові не так багато залишилося. Власне, за ці роки вона майже ні з ким, окрім батька, не спілкувалася. Не вистачало часу. Та й бажання особливого не було. Саме через те Злата так хотіла привезти татове улюблене іспанське вино, їй навіть снилося, як вони розпивають його за вечерею, і говорять про маму, і згадують, як разом їздили на відпочинок до Європи, поки ще мама була жива, а тепер...

Вантажники в Борисполі обнищпорили її сумку, поцупили вино, а натрапивши на пляшку з піском, вирішили ще й позбиткуватися: відкрили кришечку й висипали половину піску просто в сумку. А потім кришку закрутили.

Злата взяла до рук пару джинсів, розгорнула їх. Усе було в піску. Він понабивався в кишені, в усі складки та шви. І одяг, і сумку тепер не відчистити, доведеться викидати.

— Худоба, — процідила вона. Ну чому? Чому чи не щоразу, повертаючись до цієї країни, вона зазнає приниження?

Озався мобільний. Не дивлячись на екран, дівчина приклала телефон до вуха й розпачливо викрикнула:

— Алло!

— Оу, ти чого?

Батько.

«Чорт», — Злата хутко втягнула шмарклі й витерла сльози (і знову — так ніби він міг її бачити), та вже було пізно.

— Чого плачеш?

— Усе гаразд, — голос зрадливо тремтів.

— Не все гаразд, я ще не зовсім без клепки: якщо жінка плаче о першій ночі, то не може бути все гаразд.

Злата спробувала змінити тему:

— Я розбудила тебе.

— Ні, ти мене не розбудила, я сам прокинувся. Не чув, як ти телефонувала. А тепер не викаблучуйся, кажи, що сталося.

— Вино... — Вона не стрималась і розридалася.

— Що? — сердився старий. — Кажи, що сталося! Пляшка розбилася?

— Ні.

— То що тоді?

— Його вкрали, — крізь схлипи витиснула Злата. — У Борисполі. Вантажники.

Батько зітхнув:

— Мала, та годі тобі. Це просто вино.

— Це не просто вино! — Злата рвучко вдихнула, намірившись одним махом викласти все, що думає: — Я стільки мріяла про те, як привезу його! Я стільки... — проте не змогла, похлинулася.

— Я б їх повбивав, — проскрипів батько, — але... ну справді, Злато... це лише вино. — Він помовчав і додав: — Приходь у неділю на лазанью.

— Прийду.

— Обіцяєш?

— Так, тату. Я прийду...

Утім вона не прийшла. Наступного ранку директор представництва ООН в Україні запросив Злату на конференцію, присвячену цілям стійкого розвитку, і дівчина у вихідні готувала доповідь.

А в понеділок її батька не стало.

Лікар сказав: помер уві сні. Без болю, без мук, просто заснув і не прокинувся.

6

Третя ночі. Ярик дочекався, коли Лі провалилася в сон, нечутно встав із ліжка, захопив з підлоги ноут і навшпиньки прокрався до кухні.

Світло вмикати не став. Відкривши ноутбук, установив найнижчу яскравість екрана, потім зайшов на *olx.ua*, замість реєструватися авторизувався через акаунт на *Facebook* і вже за хвилину друкував оголошення:

Продаю фотокамеру «Canon 700D» з кітовим об'єктивом 18—55 мм. Бонус — пульт дистанційного керування. Ціна — 9000 грн. Торг.

Фотографії камери він заготував заздалегідь і тепер лише завантажив на сайт.

Опублікувавши оголошення, чоловік хвилин п'ять безцільно блукав сайтом. Ярик розумів, що навряд чи хтось відповідатиме йому о третій ночі, проте спати не хотілося, тож він переглядав інші такі оголошення, аж поки заснув, притулившись головою до стіни.

Прокинувся о шостій ранку. Продерши очі, здивовано роззирнувся, але потім, натрапивши поглядом на ноутбук, усе пригадав. Кілька секунд посидів, тоді важко підвівся, розім'яв замімілу шию й навшпиньки підступив до кімнатних дверей. Прислухався. Лілія ще спала. Повернувшись до кухні, засів за ноутбук.

У квартирі було холодно. Хотілося чогось гарячого, проте Ярик не наважився запалювати плиту, щоб не будити дружину. Натомість вивів ноутбук з режиму сну й несподівано побачив у вбудованому в OLX месенджері вхідне повідомлення. Клацнувши мишею, став читати.

Слава 05:26

Перепрошую, що турбую так рано. Це стосовно вашого оголошення. Цікавить ваш фотоапарат canon 700d 18-55mm. Готовий його купити, але за умови, якщо відправите сьогодні. Це терміново. Зв'яжіться зі мною, коли зможете.

Ярик зайшов на OLX-профіль покупця. Зареєстрований з 2014-го. Потім повернувся до чату й відписав:

Ярик 06:13
Доброго ранку. Можу надіслати сьогодні.

Покупець відгукнувся миттєво, так наче чекав за комп'ютером:

Слава 06:13
Ви не спите? Можна зателефонувати?

Ярик скося перевів погляд на годинник у правому нижньому куті екрана, перевірив, чи на телефоні вимкнено звук, і відписав:

Ярик 06:13
Так.

Екран смартфона ожив майже одразу. Чоловік на секунду затримав погляд на номері, а тоді, затуливши рота долонею, відповів:

— Алло.
— Це Славик, стосовно фотоапарата.
— Так, я слухаю.

Ярик говорив упівголоса, і покупець збентежено уточнив:

— Усе гаразд? Я не заважаю?
— Ні, ні, слухаю вас.

— Ще раз вибачте, що так рано. Мені подобається ваша камера, але хочу запитати, ви з якого міста її відправлятимете?

— З Рівного.
— Чудово! Я з Житомира, а фотоапарат для батька. Він сьогодні приїжджає з Анголи.
— З Анголи? — не зрозумів Ярик.
— Так, він там перекладачем працює. Батько лише на один день і мріє про камеру.

Якщо відправите сьогодні, я її беру. Якщо не зможете, тоді я не купуватиму, бо батько завтра ввечері вже повертається назад.

— Надішлю сьогодні, — сказав Ярик.

— Чудово! Житомир, «Нова пошта» № 3, Фоменко Святослав Юрійович. Мій номер вам висвітився.

— Так.

Обоє на кілька секунд замовкли, немовби не знаючи, що говорити. Ярик спробував завершити розмову:

— Тоді-і...
— У вас там написано «торг», — долинуло з динаміка.
— Так, але...

— Я розумію, що мені терміново й усяке таке, але, може, трохи скинули б?

Ярик насупився. Розмова невідь-чому не подобалася, виникало бажання якнайшвидше її завершити.

— Не знаю, я...
— Гривень п'ятсот, — тиснув Слава. — Ну?
— Добре.

— Тоді вісім п'ятсот, так? За «Сапон 700D» з кітовим об'єктивом?

Гроші втрачати не хотілося, і Ярик раптом дещо вигадав:

— Так, вісім п'ятсот, — погодився, проте тут-таки додав: — Але тоді без бонусів.
— Це як?

— Якщо ви наполягаєте на знижці, пульта я залишаю собі.

Без камери той пульт йому ні до чого, втім Ярик вирішив ризикнути. І не прогадав.

Після нетривалої паузи покупець озвався:

— Добре. Не знаю, чи треба буде пульт батькові, але нехай. Надсилайте з ним.

— Тоді ціна — дев'ять тисяч, — відкарбував Ярик.
— Так, — скрипнувши невдоволенням у голосі, погодився Слава, — дев'ять тисяч гривень.

— Святослав Фоменко, Житомир, третє відділення?

— Так.

— Накладений платіж?

— Так.

— Сьогодні до обіду надішло, — і Ярик скинув виклик.

Попри неприємний осад від розмови, чоловік відчув радість, що камеру вдалося так швидко продати. Він зберіг у контактах номер Фоменка й одразу після того почув тихе шарудіння в кімнаті. Чоловік пройшов із кухні до кімнати і, помалу прочинивши двері, зазирнув досередини. Дружина прокинулася.

— Уже ранок?

— Так, — сказав він. — Відкинути штори?

— Не треба. — Лі прибрала передпліччя від очей, однак затуманений погляд ковзав стіною над Яриковою головою, і чоловік збагнув, що дружина його не бачить. — Я ще трохи полежу.

— Звісно. Зробити тобі щось? Хочеш теплого молока? Чаю?

— Ні, я просто полежу.

— Добре. — На неї було боляче дивитися. Жмутки пушку на тім'ї та скронях, що залишилися після останньої хіміотерапії, більше нагадували плісняву, а не волосся. — Піду поснідаю.

Вона мовчки покивала.

Ярик повернувся на кухню, проте снідати не став. Підступив до вікна, притулився лобом до шибки і, закусивши губу, спостерігав, як край неба наливається блідо-сірим кольором.

7

Слава Фоменко зателефонував трохи більше ніж за годину. Ярик перед тим, як відповісти, секунд п'ять тупився в телефон і супився.

— Слухаю.

— Доброго ранку ще раз! Це знову Славик стосовно камери. Ви ще не відправляли посилку?

Ярик звів очі на годинник — щойно перевалило за восьму — й спохмурнів. Хотів відповісти щось ущипливе — голос співрозмовника не знати чому викликав відразу, проте стримався.

— Більшість відділень працює з дев'ятої, я ще не виходив.

— Чудово! — зрадів Слава. — Бо я тут дещо вичитав.

— Що?

— «Нова пошта» стягує за грошовий переказ аж чотири відсотки. А чотири відсотки з дев'яти тисяч гривень — це... це...

Ярик швидко порахував у голові:

— Триста шістдесят гривень.

— Так і є. І це або я маю переплатити, або ви недоотримаєте. Розумієте?

Ярик замислено мовчав. Слава, витримавши паузу, правив далі:

— Я не платитиму, ви й так відмовилися зробити знижку, але, здається, і вам ці гроші зайвими не будуть. Так? — Ярик усе ще німував, тож голос у слухавці сухо повторив: — Так же?

Триста шістдесят гривень — невеликі гроші, проте в Ярика на той момент усього залишалось не більше від двохсот п'ятдесяти.

— Не будуть, — неохоче погодився він.

— Я можу перекинути вам гроші на картку, — сказав Слава, — але...

— Але що?

— Звідки мені знати, що це не кидалово?

Ярик забув зачинити двері, затхлий запах зі спальні поволі проникав до кухні.

— Нізвідки.

Запах застрягнув у носоглотці, і в голову полізли думки про зруйнований хворобою мозок дружини.

— Зробімо так: ви надішлете фотоапарат на моє ім'я, але під час оформлення вкажете якийсь «лівий», невідомий мені номер телефону, і платіж поставите невеликий, наприклад, п'ятсот гривень. Далі стежитимете за відправленням на сайті «Нової пошти», і коли воно прибуде на відділення в Житомирі, скинете мені скрін, замалювавши номер накладної. Я тоді знатиму, що ви мене не обманули, камера прийшла, перерахую вісім п'ятсот вам на картку, а ви мені скинете есемескою номер накладної. І ніхто не переплачуватиме за переказ.

Крім запаху, до свідомості просочився ще й кволий голос Лі. Вона щось запитувала, і Ярик почав хапати ротом повітря, розриваючись між телефоном і звуками, що долинали з кімнати.

— Ну то як? — напосідав Слава. — Такий варіант улаштує?

Зі спальні почувся надсадний кашель, наче Лі щось застрягло в горлі.

— Я н-н... не знаю. Мені треба подумати.

Немає часу. Потрібно йти до дружини.

— Вам відомі моє ім'я та прізвище. Я вас не обманюю. І я не зможу забрати посилку, не маючи номера накладної.

Знову голос із кімнати. У Яриковій голові немовби заметалися вогняні пасма.

— Добре, — випалив він.

— Раптом що ви зможете скасувати відправлення, і мені його просто не віддадуть.

— Гарзд, я згоден!

— Окей! Тоді чекатиму завтра на скрін.

Ярик розірвав зв'язок і кинувся до спальні.

8

Перед тим як відправити фотоапарат, Ярик усе ж поцікавився у працівниці «Нової пошти», чи може адресат забрати посилку, не надавши ні есемес про її надходження, ні номера накладної. Операторка запевнила, що це неможливо, і Ярик оформив посилку: отримувач — Святослав Фоменко, накладений платіж — п'ятсот гривень, як номер одержувача вказавши мобільний дружини.

Вийшовши з відділення, він одразу надрукував покупцеві текстове повідомлення:

Камеру надіслав. Сказали, буде у вас завтра. Повернення коштів — 500 грн. На цю картку 5363 5423 0802 7135 скидатимете решту — 8500 грн.

Відповідь надійшла за півхвилини:

Що це за цифри? Залишок?

Ярик зупинився, насупився і взявся роздратовано набирати у відповідь: «Це номер картки Приватбанку, на яку вам треба скинути 8500 грн.», але за мить Слава Фоменко сам зателефонував. Перепросив, що відразу не здогадався, від кого отримав повідомлення, після чого запевнив, що все гарзд: номер картки він занотував і завтра впродовж дня чекатиме на скрін.

Ярик не встиг нічого сказати. У динаміку клацнуло, і дзвінок обірвався.

9

Він мав цілий день, аби скасувати відправлення, проте Лі тієї ночі взагалі не спала, чоловік біля неї не склепив очей і на ранок був як причмелений. Тиша кіркою затверднула довкола нього, і він мусив напружуватися, щоби зрушувати з місця навіть найлегші думки.

Ще з десятої ранку Ярик постійно перезавантажував сторінку на сайті «Нової пошти» з інформацією про відправлення. Посилка прибула на третє відділення в Житомирі о 13:00. Тоді він зробив, як домовлялися: відсканував сторінку, замалював номер накладної й надіслав скан через *Viber* замовнику. Той повідомлення прочитав, але нічого не відписував.

О пів на другу Ярик зателефонував покупцеві. Слава спершу не відповідав, зрештою прийняв виклик і заклопотано пробелькотів, що так, так, усе пам'ятає, батько щойно приїхав, за півгодини будуть гроші.

Півгодини сплигло — і нічого.

Ярик сходив на ринок, на останні гроші накупив продуктів, повернувся додому й узявся раз за разом оновлювати сторінку на своєму акаунті у «Приват24». Гроші не надходили. За кілька хвилин до четвертої він знову зателефонував Славі Фоменку — виклик пішов, але ніхто не відповідав.

О пів на п'яту Ярик облишив «Приват24» і перемкнувся на сайт «Нової пошти». Відкрив розділ «Відстежити/Оплатити», ввів номер накладної, а потому щохвилини натискав «Перезавантажити сторінку». О 17:38, після чи не сотого перезавантаження, статус посилки несподівано змінився із «Відправлення прибуло» на «Відправлення отримано».

У Ярика завмерло серце. Як?

Чоловік щойно потягнувся до смартфона, як той тут-таки оглушливо завібрував. Телефонував Фоменко. Ярик прийняв виклик.

— Ми відправили гроші, — тон був різкий, наїжачений. — Чому ви не надсилаєте номер накладної?

Від такого натиску Ярик розгубився.

— Я... Ні, ні, чекайте.

— Ми з батьком на «Новій пошті», гроші вже давно мали прийти. Кажіть ТТН!

— Почекайте. — Не прибираючи телефон від вуха, чоловік перемкнувся на вкладку з «Приват24» й оновив її. Кілька секунд, поки сторінка перезавантажувалася, він іще тішив себе надією, що це непорозуміння, але потім... Ярику стало важко дихати. — Нічого не прийшло!

Співрозмовник перейшов на «ти» й заговорив підкреслено грубо:

— Чувак, ти взагалі припух?! Ти що, мене кинути хочеш? Сука, я тобі щойно скинув вісім п'ятсот, давай жени накладну!

Ярик затремтів, пекуча хвиля жару піднялася з грудей і затопила обличчя. Він розтулив рота, але поки зважував, що сказати, телефон біля його вуха коротко завібрував, сповістивши про надходження текстового повідомлення.

— Почекайте, — повторив він. — Мені прийшло есемес. Я зараз...

Він відсмикнув телефон і втупився в екран.

+38 050 339 4682

З термінала iBox №4288 Вам прислали 8500 UAH. Час відправлення — 17:17.

Подробиці на www.ibox.ua.

Вони його геть за ідіота мають? Звичайний МТС-номер, ні балансу по картці, нічого. Руки затремтіли так, що літери та цифри попливли перед очима.

І про що, чорт забирай, узагалі йдеться? Яка накладна? Посилку вже забрали!

Ярик приклав телефон назад і здушеним голосом промовив:

— Це не есемес від банку.

— Як це не від банку? — надривався голос у слухавці. — Як це, блядь, не від банку?! Козляра довбаний, я тебе зарію нахер, повертай бабки або давай накладну!

Ярик повільно опустив руку. Голос у смартфоні продовжував плюватися погрозами. Чоловік утупився в екран із таким виразом, наче стискав у кулаці змію й намагався збагнути, звідки вона взялася. Лють спіраллю закручувалася в грудях. Він засопів биком і уявив, як

скручує зап'ястя кривдника пластиковими хомутами, як прив'язує його до крісла, а потім одну за одною просвердлює електродрилем дірки в його колінних чашечках... Зрештою сигнал обірвався, і тиша каменем повисла на Яриковій шиї.

Чоловік сів за ноутбук, зайшов на www.ibox.ua, налитими кров'ю очима проглянув сайт, спробував пошукати термінал за номером 4288, але, певна річ, нічого не виявив. Такого терміналу не існувало.

І тоді Ярик розм'як. Обхопив голову руками й застогнав, коли раптом телефон задзвонив знову. Чоловік сіпнувся і скосив погляд. Не Фоменко, ні. Телефонували з невідомого номера. Тремтячими, наче в алкоголіка, руками натиснув «Відповісти».

— Доброго дня, — сухий незнайомий голос, погана дикція, зате виразний російський акцент, — мене звати Іван, я представник служби безпеки Приватбанку. Чи очікуєте ви на транзакцію?

— Що? — Ярик не встиг навіть здивуватися — лють знову застрибнула в голову. Він не хотів, але розумів, що мусить відповідати, мусить зачепитися за них, і прохрипів: — Так, очікую. — Слова доводилося немовби з корінням видирати з горла.

— Треба зафіксувати дані. З вашою карткою були якісь проблеми. Вам треба вказати номер картки.

Погляд заслало гарячим туманом. Ярик прохрипів:

— Як ви забрали посылку?

— Яка посылка...

— Де ви взяли номер накладної? Хтось із вас працює вантажником на відділенні? Чи ви заплатили вантажнику, щоб він підглянув ТТН?

Пауза. Співрозмовник, який, вочевидь, не був ані Іваном, ані представником служби безпеки Приватбанку, виявився ще й нікудишнім актором. Поквапливим і дещо ображеним голосом він продзвяквав:

— То ви будете підтверджувати переказ?

— Ні.

І на тому все, дзвінки припинилися. У кухні знову запала тиша.

10

Наступного ранку Ярикові надійшло від «Нової пошти» есемес про те, що на п'ятому відділенні міста Рівного він може отримати п'ятсот гривень. Переборовши огиду, чоловік одягнувся та поплентався по гроші.

О чверть по одинадцятій, коли Ярик, затиснувши в долоні п'ять стогривневих папірців, повернувся додому, Лі вже не дихала. Чоловік мовчки відтягнув важкі штори — світло, що залило кімнату, на секунду оглушило його, — потім розчахнув кватирку навстіж, впустивши до кімнати прохолодне повітря, а тоді сів поруч із дружиною, що згорнулася калачиком на ліжку, і довго сидів, мружачись на запорошене світло та прислухаючись до тихої пульсації крові у вухах.

Намагався не торкатися захололого тіла й уявляв, нібито Лі просто заснула.

11

Минуло два тижні після похорону.

Злата зійшла з брукованої доріжки і, загрибаючи кросівками мокрий пісок, побрела до води. Погода стояла кепська. Ворожий вітер плювався в її обличчя бризками, прибій пінився та сердито шипів. Далеко на сході злива вже батожила скляні хмарочоси, проте в цій частині Нової Ікарії дощу поки що не було. Як і людей.

Упродовж перших шести днів після батькового похорону Злата ні з ким не спілкувалася. Не заходила в соцмережі, вимкнула телефон, із квартири вибралася лиш одного разу, щоб купити поїсти. На сьомий день дівчина зателефонувала колезі з університету й попередила, що її не буде ще принаймні протягом тижня. Восьмого дня вона

на трохи ввімкнула ноутбук, придбала квиток на найближчий рейс до Барселони й уже через чотири дні, у п'ятницю, літаком «Ryanair» полетіла до столиці Каталонії.

Дівчина підступила аж до лінії прибою, присіла навпочіпки, а тоді вперлася колінами в пісок. Джинси на колінах потемніли від вологи, проте Злата не зважала. Якийсь час, ледь розгойдуючись під натиском вітру, вона розглядала відображення хмар у каламутному дзеркалі води. Зрештою скинула наплічник, видобула з нього куплену напередодні пляшку «Campu Arriba», поставила її між колінами та сфокусувала погляд на темному склі.

Мабуть, хвилин п'ять Злата сиділа й не рухалася, втупившись у пляшку так, наче те вино було водночас і найдорожчою, і найогиднішою річчю з усього, із чим вона будь-коли стикалася. Біль помалу затихав, одначе після нього нічого не лишалося. Злата відвела погляд і стрепенулася, тільки коли великі краплі м'яко застукали по піску довкола. Сталева поверхня води вкрилася тисячами дрібних цяток.

Злата скулилася й натягнула на голову капюшон. Потім дістала з кишені двадцятимілітровий шприц із голкою, заготовлений іще в готелі. Легенько збовтала і придивилася до його вмісту. В середині була мутнувата рідина із зависсю дрібних білуватих частинок — розчин надзвичайно отруйного триоксиду миш'яку.

Відколупнувши крихтний шматок пластикового покриття, Злата встромила голку між корком і внутрішньою поверхнею шийки й почала обережно її проштовхувати.

Дощ посилювався. Вологі плями на джинсах розрослися аж до стегон, однак дівчина не зважала. Повільно й зосереджено протискувала голку. Зрештою, вирішивши, що ввела її достатньо глибоко, одним рухом упорснула вміст шприца у пляшку.

Порожній шприц Злата викинула до смітника на виході з пляжу. Пляшку з вином забрала із собою до готельного номера, де, обгорнувши одягом, заховала до наплічника. Ввечері наступного дня, реєструючись на рейс до Києва, дівчина здала наплічник у багаж.

Чотирма годинами пізніше, у Борисполі, сідаючи в таксі навпроти одного з виходів із терміналу D, Злата промацала вміст наплічника. Одяг був на місці, зате пляшки всередині не виявилася.

Так, біль відступив, і після нього нічого не залишилося, проте тепер з'явилося відчуття, ніби так і треба.

12

Найпершим пориванням було звернутися до поліції. Ярик запам'ятав ім'я і номер накладної, знав приблизний час, коли забрали посилку. Теоретично шахрая можна було б вистежити. Втім, що далі Ярик про це міркував, то більше переконувався, якою продуманою виявилася афера. Навіть якщо відшукає зловмисника, він не знайде ніяких підстав для притягнення його до відповідальності. У месенджері OLX не збереглося жодного слова про їхні домовленості — усі важливі розмови відбулися телефоном. Накладений платіж, який повинна була стягнути «Нова пошта», оті нещасні п'ятсот гривень, чоловік отримав. Які претензії? Ярик ретельно перечитав текстові повідомлення на своєму телефоні. Ретроспективно найдужче вражало ось це: «Що це за цифри? Залишок?» Усе було продумано до найменших дрібниць. Жодного слова, за яке можна було б зачепитися. З юридичної точки зору все скидалося на те, нібито Ярик погодився продати фотокамеру Святославу Фоменку за п'ятсот гривень. Ну й продав.

Чоловік прогнав ім'я шахрая через *Google* та відшукав лише дві, пов'язані з Житомиром, згадки. Один Святослав Фоменко з Житомира був у списку боржників за квартплату. Ще один (може, той самий) іще 2014-го розмістив резюме на сайті *work.ua*, шукаючи роботу водопровідника. Слава Фоменко цілком міг бути кінченим алкашем, який навіть не підозрює, що його ім'я використовують для шахрайства в мережі.

Усі номери, з яких Ярикові телефонували чи надсилали есемес, наступного дня після смерті дружини були поза межами досяжності.

Один із небагатьох приятелів, які прийшли на похорон Лілії, вислухавши Ярика, порадив забути все. Облишити, як є. Він нічого не доведе, не поверне грошей, тільки змарнує час. І Ярик відчував, що приятель має рацію, а проте... чи не щонаочі прокидаючись у ліжку,

на якому останні півроку свого життя безсило провалялася дружина, він, давлячись застоюним повітрям і кусаючи до крові щоки, із жахом усвідомлював, що ніщо не може загасити пожежу в його голові. Ніщо, крім думок про помсту. Тільки вони рятували від кошмарної тиші.

На десятий день після похорону — десятий день майже без сну — Ярик вирішив діяти.

Він придбав нову *sim*-карту, зареєстрував новий акаунт у *Facebook* і, пройшовши авторизацію на *olx.ua*, виставив на продаж один із найкращих своїх об'єктів — «Canon 70-200 2,8L». Упродовж перших двох днів Ярик проігнорував кількох замовників, аж поки вночі четвертого дня не з'явився той самий Слава, з тією самою історією про батька, який на один день прилітає з Анголи, і навіть тим самим відділенням «Нової пошти» в Житомирі. Лише номер мобільного змінився. Телефонем Ярик говорив мало, а коли відповідав, навмисно хрипів, наче від застуди. Слава нічого не запідозрив. Домовилися, як і попереднього разу: відправлення на лівий номер, скрін із сайту, шістнадцять тисяч на картку й тисяча — накладеним платежем.

Ярик мерщій відправив об'єкт, а наступного ранку, задовго до відкриття третього відділення, вже був у Житомирі.

Увесь той день чоловік провів перед «Новою поштою», оновлюючи статус відправлення щоразу, коли хтось заходив до відділення. Години спливали, люди приходили та йшли, Ярик мерзнув під сталевими небесами, впиваючись очима в обличчя кожного чоловіка, що опинявся у відділенні, проте статус залишався незмінним.

«Відправлення прибуло» змінилося на «Відправлення отримано» за сорок хвилин до закриття, коли Ярик уже майже втратив надію вистежити кривдника. Він прожогом заскочив до відділення. В середині — чотири стійки для оформлення вантажу, двоє працівниць і нічим не примітний клієнт. Середнього зросту, років тридцять. Чорна куртка, сірі джинси, русяве волосся. Він стояв перед чорнявою працівницею, чий ніс ледве вистромлювався над високою й вузькою стійкою. Дівчина усміхалася, схоже, вони були добре знайомі.

Ярик застиг за кілька кроків від порога, стискаючи в одній руці телефон, в іншій — пакунок, що привіз із собою з Рівного. Клієнт у чорній куртці саме рушив іти, коли дівчина покликкала його:

— Почекай, — вона, примружившись, вдивлялася у монітор, — ще щось лишилося. Русявий зупинився, звів брови.

— Серйозно?

— Іще одна посилка.

— Звідки?

— З Борисполя.

Зморшки над бровами розгладилися.

— Це від брата.

Він? Чи не він? Русявий тримав на плечі невеликий рюкзак, у якому цілком міг лежати надісланий Яриком об'єкт. А міг і не лежати. Що, як статус відправлення в мобільному додатку «Нової пошти» оновлюється не миттєво, і вилупок, який обікрав його, насправді вже давно забрався з відділення? Ярик спідлоба стежив за ними й не відразу зрозумів, що друга працівниця звертається до нього:

— Вам допомогти?.. Перепрощую, вам чимось допомогти?

— А?.. Що?..

— Чим я можу вам допомогти?

Ярик скоса кинув погляд на пакунок у руці, пошарудів пакетом.

— Я хотів би... е... зробити... зараз. Я зараз. Зачекайте.

Він відступив до столика для перевірки вантажів і вдав, ніби копірсається в пакеті. Насправді ж прислухався до розмови русявого та дівчини за першою стійкою.

— Знову вино? — запитала вона.

— Та мабуть. Або парфуми.

Голос. Ярик безшумно ворухив щелепою, немовби намагався схопити губами слова, що вилітали з рота русявого. Схожий. Начебто схожий. Подібний тембр, така сама вимова. Проте... певності він не мав.

— Де він їх бере? — Дівчина чекала, поки вантажник подасть посилку.

На обличчі русявого промайнула силувана посмішка:

— Ну, там, у Борисполі, знаєш, часом багаж губиться... і по нього ніхто не звертається. Таке буває. А буває, хтось везе забагато й викидає частину перед митницею, от мій брат і... — Вантажник виніс з-за ширми продовговату картонну коробку. — Таке, коротше.

— Твій брат митник?

— Ні. Ну, тобто як. Не зовсім. Він відповідає за перевірку вантажу. За весь цей двіж із сумками.

— Круто.

І тут Ярик згадав про телефон. Повернувшись спиною до стійок, дістав мобільний і зателефонував за номером, із якого з ним контактували стосовно об'єктива.

— Дякую, — русявий, прощаючись, незграбно хитнув у повітрі коробкою. Через секунду в кишені його куртки завібрало.

У віконному відображенні Ярик роздивився, як чоловік, тримаючи коробку під пахвою, видобув із кишені телефон і швидко скинув виклик. Тієї самої миті виклик на Яриковому телефоні також обірвався.

Русявий пішов з відділення, а Ярик, почувуючись цілковито зруйнованим ізсередини, кілька секунд продовжував витріщатися на власне відображення у вікні. Бачив зліплені в нитку губи, думав, що все це жахливо неправильно, просто огидно, і водночас відчував, як щосекунди в його мозку залишається дедалі менше імпульсів, які могли б втримати від задуманого.

— Вам чимось допомогти? — долинуло з-за спини.

Ярик відмахнувся та вибіг на вулицю. Дорогою перед ним перекотилися кілька пластикових пакетів. Чоловік крутив головою і кліпав, чекаючи, поки очі призвичаються до темряви. За мить угледів русявого — той перетинав вулицю — і кинувся навздогін.

Холодне повітря обпікало шкіру. Ярик перебіг дорогу й заскочив у тінь однієї з двоповерхівок, що вишикувалися з лівого боку вулиці. Від збудження він надсадно хрипів, однак увагу жертви привернуло шарудіння пакета. Почувши шурхіт, чоловік у чорній куртці зупинився та обернувся. Тьмяне світло довкола них згустилося, на мить Ярикові здалося, ніби він пірнув під воду.

— Ти хто? — видушив із себе чоловік.

Ярик страшенно хотів розповісти. Він стільки разів уявляв, як випльовує шахраєві в обличчя: «Пам'ятаєш "Canon" за дев'ять тисяч? Пам'ятаєш? Моя дружина помирала, а я не мав грошей». Та на це не було часу. Ярик на ходу вихопив із пакета сокиру, збив чоловіка з ніг і двічі навідліг ударив лезом по голові.

Після першого удару русявий надривно закричав. Ярик сіпнувся, аж над закислими очима майнуло пасмо сального волосся, і всю силу вклав у другий удар. Після нього крик умить обірвався.

Ярик нахилився упевнитися, чи шахрай мертвий, але відчув, що його от-от знудить, і рвучко відсахнувся. Якусь мить він отупіло витріщався на кров, що цебеніла з понівеченої голови на холодну землю, потім сховав сокиру назад до пакета, невідь-чому підхопив коробку з вином і швидко закрокував геть.

Ярик вийшов на Київську, звернув до центру, після чого, трохи поблукавши, дістався Шодурівського парку. Років дев'ять тому чоловік гостював у однокласника в Житомирі й тепер, більш-менш пам'ятаючи цю частину міста, без проблем відшукав пішохідний міст через Тетерів. Була майже дев'ята, темно, на доріжці нікого. Ярик досягнув середини мосту, переконався, що за ним ніхто не стежить, перекинув руку через поруччя і впустив у воду пакет із сокирою.

Майже чверть години чоловік стояв, спершись спиною на поручні й туплячись у провисле небо пронизливо холодного кольору, аж доки не згадав про коробку, яку забрав у

небіжчика. Розірвав пакування, витягнув пляшку й у жовтуватому світлі ліхтарів роздивився етикетку. «Camro Arriba». Product of Spain. Потому дістав із кишені подарований дружиною швейцарський складаний ніж і штопором відкоркував вино.

Приклавшись до горлечка, Ярик зробив кілька великих ковтків.

Терпке вино змило затхлий присмак у роті та обдало приємним холодом покусані зсередини щоки.